

MVG

Information från Miljösamverkan Västra Götaland
nr 6 maj 2001

[Miljösamverkan 2002](#)

[Nya kriterier för Kemikaliesvepets biltvättmedel](#)

[Presentation av den biträdande projektledaren](#)

[19 kommuner i länet har policy för småskalig fastbränsleledning](#)

[Miljöfrågor vid underhållsarbete av fartyg](#)

[Rapport från Tillsynskampanj Hälsoskadligt buller](#)

[Viktiga datum](#)

["Kemikalieprojektet – för grön produktutveckling i Västsverige"](#)

[Kontakta oss](#)

[MVG](#)

Miljösamverkan 2002

Ja, då står vi åter igen inför uppgiften att välja delprojekt inför nästkommande år. En delikat uppgift, det finns ju så många intressanta områden, krävande arbetsuppgifter, tillsynsområden som inte har prioriterats m.m.

Vilka delprojekt skulle ni vilja arbeta med under 2002? Under Länsstyrelsens tillsynsdagar fångade vi upp flera intressanta förslag på projekt. Vet ni med er att det finns fler goda idéer så ta chansen och meddela oss dem nu!

Lämna snarast era idéer till Lasse Lind eller Cecilia Lunder. För er som är kontaktpersoner för Miljösamverkan gäller: I maj får ni en enkät, i vilken ni får ge synpunkter på och prioritera föreslagna delprojekt samt om det behövs föreslå egna förslag på projekt. Tänk på att inte bara ange vilka delprojekt ni tycker är viktiga från miljö- och hälsosynpunkt, utan även om vilka delprojekt ni har för avsikt att delta i. Då är det störst chans att prioriteringen av delprojekt blir mest optimal, dvs. att så många som möjligt deltar i Miljösamverkans arbete och miljönyttan blir störst. Enkäten ska besvaras senast den 25 maj. Svaren blir sedan vägledande när en verksamhetsplan för 2002 ska utarbetas (vilken blir klar i början av hösten).

[Cecilia Lunder](#)

[Till Innehåll](#)

Nya kriterier för Kemikaliesvepets biltvättmedel

Nya kriterier för Kemikaliesvepets biltvättmedel har tagits fram. De väsentligaste förändringarna är:

- krav på biologisk lättnedbrytbarhet,
- viktning av toxicitet samt
- begränsning av flyktiga organiska ämnen.

Kravet på att alla komponenter ska vara biologiskt lätt nedbrytbara och systemet med viktning av toxiciteten är hämtad från Svanens (SIS Miljömärkning) senaste kriterier för bilvårdsmedel. Kemikaliesvepets kriterier ger färre undantag från kravet på lätt nedbrytbarhet än Svanen. Å andra sidan ställer Svanen även krav på anaerob nedbrytbarhet.

Viktningen av toxiciteten begränsar produktens samlade effektiva akuta toxicitet samtidigt som den ger en större flexibilitet för tillverkarna (de kan använda ett ämne som är lite mer giftigt än vad som tillåts tidigare, i mindre mängd). Gränsen är satt tre gånger hårdare än hos Svanen. Kravet bör ändå inte vara svårt att uppfylla för de flesta av de produkter som nu finns på listan.

Begränsningen av flyktiga organiska ämnen är en helt ny konstruktion. Ämnen godtas bara om de har låg avdunstning eller hög vattenlöslighet.

De nya kriterierna är tänkta att börja gälla från den 1 juni 2001. De används då för nya produkter. Under en övergångsperiod på cirka ett år kan befintliga produkter kvarstå på listorna. En uppgradering/kontroll av dessa sker under denna period genom en blankett plus varuinformationsblad som insänds för granskning till Miljöförvaltningen i Göteborg.

Arbetet med en rapport med kriterierna pågår som bäst och beräknas vara klar om några veckor. Rapporten läggs då ut på Miljöförvaltningens hemsida (www.miljo.goteborg.se).

[Bo Svärd](#)

[Till Innehåll](#)

Presentation av den biträdande projektledaren

Hej!

Jag heter Cecilia Lunder och är biträdande projektledare för Miljösamverkan under resten av 2001. Jag träffade en del av er på Länsstyrelsens tillsynsdagar i mars. Jag är tjänstledig från Lerums miljö- och hälsoskyddskontor där jag jobbat sedan 1996, bl.a. med miljötillsyn, fastbränsleprojektet, information om avlopp och lite allt möjligt som det ju blir i en mindre kommun. Några av de miljöfrågor som ligger mig varmt om hjärtat är konsumentinriktade frågor om mat, hur vi transporterar oss i samhället, uppvärmning av våra hus m.m. Att samverka om gemensamma frågor är egentligen en självklarhet och jag tycker att Miljösamverkan är ett utmärkt forum. Jag hoppas att få se många av er i olika delprojekt under året! Jag sitter på Länsstyrelsen i Göteborg och nås på telefon 031-60 58 95, e-post cecilia.lunder@SNABELA.se.

[Cecilia Lunder](#)

[Till Innehåll](#)

---

19 kommuner i länet har policy för småskalig fastbränsleeldning

Dåvarande Miljösamverkan 98 upprättade gemensamt med Göteborgsregionens kommunalförbund (GR), Energikontoret Väst och Kommunförbundet i Göteborgs och Bohus län ett förslag till kommunal policy för småskalig eldning med fasta bränslen. Rapporten färdigställdes 1999 och trycktes upp i Energimyndighetens rapportserie som nr ER 19:1999. Samtliga kommuner i Västra Götaland har bl.a. genom Miljösamverkan fått information om förslaget till policy. En enkät har nu genomförts om vilket genomslag policyförslaget fått i länet.

Avsikten med förslaget var att ge vägledning åt kommunerna i Västra Götaland för beslut om en kommunal policy för småskalig fastbränsleeldning. I policyn finns bl.a. förslag till utformning av kommunala föreskrifter enligt miljöbalken för fastbränsleeldning med krav på bränslekvalité och eldningsteknik samt en policy om att alla nyinstallationer av vedpannor och lokaleldstäder ska vara miljögodkända, att befintliga vedpannor ska förses med ackumulatortank och att vedpannor äldre än 30 år bör bytas ut. Det finns även rekommendationer om att bygganmälan normalt ska göras vid nyinstallationer eller byten av eldningsanordningar, att s.k. sotningsprotokoll bör införas och att regelbundna informationskampanjer bör genomföras.

Enkätresultat

För att få en uppfattning om hur många kommuner som har använt förslaget och antagit en policy för småskalig fastbränsleeldning har en

enkät gjorts i samtliga länets kommuner. Av länets 49 kommuner besvarade 32 enkäten.

Av svaren framkom bl.a. följande:

- 19 kommuner har antagit, eller håller på att anta, en policy för småskalig fastbränsleeldning. 14 av 18 kommuner som besvarat frågan har Miljösamverkans förslag som grund för kommunens policy.
- 14 kommuner har infört eller planerar att införa lokala föreskrifter enligt miljöbalken för småskalig fastbränsleeldning. 8 av 12 kommuner som besvarat frågan har använt Miljösamverkans förslag som grund för föreskrifterna.
- 19 kommuner har svarat att det finns en aktuell eller planeras en ny energiplan för kommunen, medan 11 svarat nej. Endast 3 kommuner uppger att policyn för småskalig fastbränsleeldning inarbetats i energiplanen.
- 23 kommuner har uppgett att de gjort andra insatser för att generellt försöka minska utsläppen från småskalig fastbränsleeldning. Bl.a. medverkade många i den informations- och utbildningskampanj Miljösamverkan initierade 1998.

Kommentar till resultatet

Sammanfattningsvis kan man konstatera att de flesta kommuner som besvarat enkäten har antagit en policy för småskalig fastbränsleeldning och att de allra flesta då använt Miljösamverkans förslag som grund.

Anmärkningsvärt är att det inte är fler som har aktuella energiplaner. Att ha en aktuell kommunal energiplan är ju ett lagstiftat krav och 11 kommuner har svarat att de saknar aktuella energiplaner. Eftersom inte alla kommuner besvarat enkäten kan man anta att det verkliga antalet syndare är större.

Avslutningsvis kan dock konstateras att förslaget till policy har fyllt en god funktion och använts i många av länets kommuner. Fortfarande finns dock många kommuner utan någon policy och här finns fortfarande möjligheten att på ett enkelt sätt använda förslaget som underlag och aktualisera frågan om att anta en policy.

En rekommendation är då att samtidigt inarbeta policyn i en aktualiserad energiplan.

[Börje Ahlqvist](#) och [Lasse Lind](#)

Policyförslaget finns i sin helhet på

http://www.vastragotaland.se/natur_miljo/miljosamv98/ved1.htm

Där kan man också läsa foldern "Är du expert på vedeldning?"

som togs fram i vedeldningsprojektet 1997. Några tusen tryckta ex finns kvar och kan av miljökontoren rekvireras från Miljösekretariatet i Borås, utan kostnad.

[Till Innehåll](#)

Miljöfrågor vid underhållsarbete av fartyg

Flera miljökontor i kustnära kommuner har framfört önskemål till Göteborgsregionens kommunalförbund (GR) att regionala miljökrav vid fartygsunderhåll bör utarbetas.

Orsaken till önskemålen är bl.a. brist på central vägledning, hur och vilka miljöfrågor som ska regleras samt hur varvsverksamhet ska klassas enligt miljöbalken. Det finns för närvarande skillnader i miljökrav vid dessa arbeten samt för varvsverksamhet i olika kommuner. Dessa skillnader skulle i viss mån undanröjas med regionala riktlinjer. Riktlinjer kan också ge tydligare information till varvsägare om miljöskyddskostnader beträffande både drift och investering.

Önskemålen gjorde att GR tog initiativ till ett projekt under våren 2000 i syfte att utarbeta en handbok i ämnet. Bidrag från GR, kommunerna Tjörn, Sotenäs, Strömstad, Tanum, Lysekil, Öckerö och Göteborg, Länsstyrelsen i Västra Götaland, Sjöfartsverket, Göteborgs Hamn AB och Västra Götalandsregionen gjorde att projektet kunde genomföras.

I handboken finns förslag till skyddsåtgärder för att begränsa störningar till omgivningen samt förslag till miljöreglering av verksamheten.

För mer information och beställning av handboken kontakta Monica Lundberg, tfn: 031-335 54 79, e-post: monica.lundberg@SNABELAgr.to.

[Monica Lundberg](#)

[Till Innehåll](#)

Rapport från Tillsynskampanj Hälsoskadligt buller

Ett högaktuellt delprojekt är ju Hälsoskadligt buller där tillsynskampanjen pågår till och med augusti. För de kommuner som inte satt igång än finns det alltså tid kvar att delta i kampanjen. Vi tror att det är relativt många kommuner som deltar och det är ju en viktig och mycket uppmärksam fråga. Jag har talat med representanter från två kommuner som är i full gång, Skövde och Göteborg.

I Skövde har man anställt Niklas Wass på miljö- och hälsoskyddskontoret (e-post: Niklas.WassSNABELAskovde.se, tfn 0500-46 81 42) som arbetar med projektet till 75 % (finansieras av miljö- och hälsoskyddsämnden och Lokala Folkhälsorådet, som består av kommunen och Folkhälsoenheten). Niklas är i full gång med information till alla berörda, dvs. skolor, gym, discjockeys med flera. Skövdes erfarenhet är att många föräldrar och personer från skolvärlden visat stort intresse för informationsträffarna. Intresset har också varit klart godkänt hos diskoteksarrangörer och liknande verksamhetsutövare medan det varit sämre ställt med exempelvis representanter från gym. Mätningar utförs parallellt med informationskampanjen. I början av mars hade man varit ute på 5 ungdomsdiskotek och på 3 av dessa var ljudnivåerna för höga, dock inte mycket över riktvärdena. Dessa kommer att följas upp med förelägganden om att hålla ljudnivåerna samt arbeta med egenkontroll.

På Miljöförvaltningen i Göteborg har projektet fått mycket bra draghjälp i massmedia, berättar Björn Närlundh (e-post: bjorn.narlundhSNABELAmiljo.goteborg.se, tfn 031-61 26 27) som arbetar dagligdags med bullerfrågor i olika form och som sitter med i projektgruppen. Under arrangemanget Popstad Göteborg gjorde Miljöförvaltningen mätningar vid tre konserter och det visade sig att ljudnivåerna var alldeles för höga under två av dessa (ekvivalentnivåerna var runt 110 dBA och maxnivåerna som högst 129 dBA!). Det har resulterat i att Miljönämnden vitesförelagt dem att hålla ljudnivåerna 100 resp. 115 dBA ekvivalent- resp. maxljud (vite 50 000 kr) samt att redovisa sitt arbete med egenkontroll för att undvika framtida problem (vite 25 000 kr). Beslutsförslaget har lagts ut på Miljösamverkans hemsida om man vill ta del av det. Beslutet blev enligt förslaget.

Uppmärksamheten i massmedia har medfört att flera arrangörer, ljudtekniker m.fl. ringt till Miljöförvaltningen och frågat vad som gäller. Man ska nu arrangera en informationsträff för sådana som raggat pop- och rockband till spelningar för att tillsammans med läkare och förvaltningens jurist berätta om effekter av skadligt buller och regler (den 19 april på Miljöförvaltningen). När jag talade med Björn nämnde han att det räcker ju egentligen att man kan förhindra ett tinnitusfall så kan man vara nöjd med arbetet. Och det blir ju en del om man översätter till hela länet! Så kämpa på med denna viktiga fråga!

Viktig information som togs upp på projektgruppens senaste möte:

Frågan om miljöbrott: Är det straffbart att spela för hög musik?
Svaret är nej, både enligt Socialstyrelsens jurist Anders Alexandersson

och miljöåklagaren Jörgen Lindberg i Göteborg. Vi kan alltså vitesförelägga en verksamhetsutövare att hålla ljudnivån och begära att få vitet utdömt vid överträdelse, men det är inte åtalbart.

Tillfälliga arrangemang: Vissa kommuner har funderat över vilka rättigheter vi har att bedriva tillsyn och ställa krav vid tillfälliga arrangemang, och den frågan kom också upp vid några av Länsstyrelsens tillsynsdagar i mars. Vi har frågat Socialstyrelsens jurist Anders Alexandersson som anser att vi har rätt att bedriva tillsyn och att vi också kan ställa samma krav på en tillfällig arrangör som på en arrangör med återkommande konserter etc. Han har kommenterat detta ytterligare genom att referera till Stefan Rubenson (han är departementsråd och chef för rättsenheten på Miljödepartementet) som i sina kommentarer till miljöbalken skrivit att "En konsert som genom sin ljudnivå stör omgivningen kan mycket väl omfattas av balkens hälsoskyddsregler, även om det är fråga om ett enstaka arrangemang som är begränsat i tiden". Det är ju viktigt att vi har detta klart för oss inför sommarens alla enstaka arrangemang i form av konserter, festivaler och annat.

[Cecilia Lunder](#)

[Till Innehåll](#)

Viktiga datum

Glöm inte bort följande datum under våren:

10 maj – upptaktsdag på Uddetorpskolan inför tillsynen i bekämpningsmedelsprojektet.

15 maj – skicka in enkäten om steg 1 i verkstadsindustriprojektet (svara även om ni inte deltagit i tillsynskampanjen).

25 maj – skicka in enkäten om Miljösamverkan under 2002.

[Till Innehåll](#)

"Kemikalieprojektet – för grön produktutveckling i Västsverige"

Innehållet i denna artikel rör inte något av Miljösamverkans projekt men vi vill gärna informera om detta intressanta arbete som är väl värt att känna till. Kanhända kan någon av de frågor som Göteborgsgruppen tar upp senare visa sig lämplig för ett projekt att genomföra i hela länet genom Miljösamverkan.

En utveckling för att miljöanpassa kemiska produkter har drivits i regionen under ett antal år. Genom samarbete mellan företag, myndigheter, kommuner och forskning har en "Göteborgsmodell" utvecklats. Resultaten från projekten Ren Smörja, Miljöanpassade Däck, Säkra stryktips, Mindre gift på drift, Kemikaliesvepet m.fl. initiativ visar att man kan uppnå stora positiva produktförändringar utan traditionella myndighetsåtgärder, dessutom till en låg kostnad.

I början koncentreras arbetet till de områden där man redan skaffat stor kunskap och hade ett kontaktnät, t.ex. smörjmedel, däck, färger, fordons- och sjöfartskemikalier. Men arbetsområdet kan vidgas efter hand.

Mål för projektet:

- Övergång till HA-oljefria personbilsdäck i Sverige och övriga Europa,
- Ersätta riskabla kemikalier och oljor för fritidsbåtar, yrkessjöfart och fiskerinäring,
- Utprovning av nya rengöringsmedel/-metoder för fordon,
- Övergång till mindre giftiga kylarvätskor i fordon,
- Ökad användning av färger som tagits fram genom projekt Säkra Stryktips,
- Ökad användning av alkylatbensin i tvåtaktsmotorer samt
- Fortsatt satsning på Ren Smörja och ökad användning av miljöanpassade smörjmedel.

Projektet ska arbeta genom de uppbyggda nätverken och utnyttja marknadskrafterna. Företag med uttalad miljöpolicy ska påverkas till att utveckla "renare" produkter, stora inköpsorganisationer ska påverkas att använda/köpa rätt produkter från miljösynpunkt.

Projektet är tänkt att i första hand löpa under två år, från maj 2000 till maj 2002. En första avstämning av resultat sker i maj 2001. Ett delmål i projektet är att redovisa resultat och projektplaner i samband med EU-toppmötet i Göteborg i juni i år.

I styrgruppen för projektet sitter representanter från Göteborgsregionens kommunalförbund (GR), Länsstyrelsen Västra Götaland, Business Region Göteborg (BRG) och Västra Götalandsregionen (VGR). Projektledare är Ulf Duus, Göteborgsregionens kommunalförbund (ulf.duusSNABELAtelia.com),

tfn 031-733 27 08) och Jan Ahlbom, Länsstyrelsen i Göteborg (jan.ahlbomSNABELAo.lst.se, tfn 031-60 52 15).

[Cecilia Lunder](#)/saxat ur en projektbeskrivning

[Till Innehåll](#)

Kontakta oss

Projektledare Lasse Lind, tfn 0532-714 47, fax 0532-772 351,
lind.lasseSNABELAtelia.com

Biträdande projektledare Cecilia Lunder. Tfn 031-60 58 95, fax 031-60 58 97, cecilia.lunderSNABELAo.lst.se

Övriga i arbetsgruppen (namn, telefon, e-post):

Gudrun Törnström, Länsstyrelsen, 031-60 50 73,
gudrun.tornstromSNABELAo.lst.se

Ingela Höök, Länsstyrelsen, 031-60 52 18,
ingela.hookSNABELAo.lst.se

Leif Olofsson, Västra Götalandsregionen, 033-17 48 25,
leif.olofssonSNABELAvgregion.se

Monica Lundberg, Göteborgsregionens kommunalförbund, 031-335 54 79, monica.lundbergSNABELAgr.to

Jonny Sandström, Miljökontoret Trollhättan, 0520-49 74 71,
jonny.sandstromSNABELAtrollhattan.se

Eva Berglund, Miljö- och hälsoskyddskontoret Skövde, 0500-46 82 44,
eva.berglundSNABELAskovde.se

Bo Svärd, Miljöförvaltningen Göteborg, 031-61 26 94,
bo.svardSNABELAmiljo.goteborg.se

Anders Fransson, Miljökontoret Lysekil, 0523-192 25,
anders.franssonSNABELAlysekil.se

Beställning av material, kontakta [Miljösekretariatet](#), tfn 033-17 48 27, fax 033-17 48 05

[Till Innehåll](#)

MVG

Ägare: Västra Götalandsregionen

Ansvarig utgivare: Peter Holmberg, Miljösekretariatet tfn 033-17 48 28

Redaktör: Lasse Lind tfn 0532-714 47

Layout: Jenny Lönnqvist, Ordform, tfn 0520-170 88

MVG finns också på Internet på www.vgregion.se/miljo under Miljösamverkan

Bidrag till nästa nummer vill vi ha senast 1 augusti.

via e-post: lind.lasse@SNABELAtelia.com eller fax 0532-772 351
alternativt

via e-post: cecilia.lunder@SNABELAo.lst.se eller fax 031-60 58 97.

[Till Innehåll](#)

[Åter till Miljösamverkans startside](#)

Inlagd/uppdaterad 2001-05-27 Informationsansvarig: [Lasse Lind](#)

Miljösamverkan Västra Götaland, Miljösekretariatet, Västra Götalandsregionen
Box 1726, 501 17 Borås, tel vx 033-17 48 00.